

Van acute geneeskunde tot chronische patiëntenzorg, van infarct tot complexe ritmestoornis: geen week is hetzelfde in de cardiologie, aldus vierdejaars aios Ibtihal Al Amri. ‘Maar het allermooiste aan dit vak is dat je handelingen snel effect hebben.’

‘JE REDT ECHT MENSENLEEVENS’

Dokter worden wilde ze al van jongs af aan, maar Ibtihal Al Amri had nog geen specifiek specialisme voor ogen toen ze aan haar studie geneeskunde begon. Dat veranderde toen ze coschappen liep op de afdeling Cardiologie. ‘Ik kwam erachter dat ik een dokter wilde worden die zich bezighield met zowel diagnostiek als de verdere behandeling van een patiënt. Daarnaast wilde ik acute geneeskunde en langdurige zorg combineren. Die zaken komen terug in de cardiologie: enerzijds krijg je op de Spoedeisende Hulp te maken met levensbedreigende situaties, anderzijds vervolg je patiënten met chronisch hartfalen of aangeboren hartafwijkingen op de polikliniek. Ook verricht je als cardioloog een aantal handelingen zelf, waaronder het maken van echo’s en het implanteren van pacemakers. Die afwisseling sprak me direct aan: geen week is hetzelfde in de cardiologie. Dat maakt het vak uitdagend.’

Stressbestendig

Als cardioloog in opleiding krijg je – met name in de interventiecardiologie – regelmatig te maken met acute situaties: een patiënt krijgt een hartinfarct of wordt plots benauwd. Situaties waarin je als dokter stressbestendig moet zijn, vertelt Ibtihal, zelf werkzaam in het LUMC. ‘Een patiënt kan van het ene op het andere moment instorten. Zo had ik laatst op de Spoedeisende Hulp een patiënt met een levensbedreigende hartritmestoornis, die direct gereanimeerd moest worden. Het is dan belangrijk dat je snel kunt schakelen met je team en dat de patiënt meteen een DC-shock krijgt – de schok die wordt gegeven om het ritme te normaliseren. Die momenten zijn best stressvol, daar moet je tegen kunnen.’ Het geeft overigens wel een enorme

boost als dat proces goed verloopt en de situatie stabiel is, gaat Ibtihal enthousiast verder. ‘Dat vind ik misschien wel het allermooiste aan dit werk: dat de handelingen die je doet snel effect hebben. De ene keer door een hartmassage, de andere keer door medicijnen als iemand vanwege hartfalen vocht achter zijn longen heeft. Als diegene vervolgens enorm opknapt, geeft dat voldoening. Je redt echt mensenlevens.’

Naast stressbestendigheid is communicatie een belangrijke vaardigheid waarover een cardioloog moet beschikken. Niet alleen in een spoedeisende setting, maar ook daarbuiten. Ibtihal: ‘Op iedere ziekenhuisafdeling worden ecg’s gemaakt, dus krijg je regelmatig een verzoek voor een consult en werk je veel samen met andere specialisten. Daarnaast heb je intensief contact met de thoraxchirurg als er sprake is van een operatie – je beslist

‘EEN PATIËNT KAN VAN HET ENE OP HET ANDERE MOMENT INSTORTEN’

immers samen welke behandeling het beste is voor een patiënt. Overleggen en samenwerken is aan de orde van de dag.’

Diepgaander

De cardiologie wordt nog weleens weggezet als een eenvoudig specialisme: een patiënt heeft een hartinfarct of niet. Een onterecht beeld, zegt Ibtihal. ‘Men denkt al snel aan een infarct als bepaalde bloedwaarden van een patiënt verhoogd zijn. Maar er kan ook iets anders aan de hand zijn: bijvoorbeeld een ontstoken hartspier, waardoor het hart minder goed kan samentrekken en ontspannen. Ook besteed je aandacht aan mensen die een infarct hebben gehad en pijn op de borst blijven houden. Of aan patiënten met chronisch hartfalen die steeds verder achteruitgaan. Er zijn dus allerlei verschillende zaken waarmee je als cardioloog moet dealen. Wat dat betreft is het vak veel diepgaander dan soms wordt beweerd.’

Emoties

Als cardioloog kun je te maken krijgen met moeilijke situaties, bijvoorbeeld als een reanimatie niet lukt en een patiënt overlijdt. ‘In het begin nam ik die emoties nog weleens mee naar huis, tegen-

woordig kan ik me er beter voor afsluiten. Ik denk dat een zekere mate van afstand ook belangrijk is om je werk te kunnen blijven doen. Al blijft het heftig als een patiënt overlijdt. Het komt binnen als iemand van 40 jaar sterft die vader van twee jonge kinderen is. Erover praten met collega’s en vrienden helpt: dat maakt het makkelijker om dergelijke situaties los te laten en weer verder te gaan.’

Veelbelovend

De ontwikkelingen in de cardiologie volgen elkaar in rap tempo op. Zo is er op het vlak van echografie steeds meer mogelijk en wordt het hart dankzij 3D- en 4D-echo’s nog beter in beeld gebracht. Ook de interventiecardiologie breidt zich steeds meer uit, vertelt Ibtihal. ‘Vroeger konden hartklepoperaties alleen door de chirurg worden gedaan, tegenwoordig repareert de cardioloog de hartklep via de

bloedvaten.’ De toekomst ziet er ook veelbelovend uit, gaat de aios verder. ‘Een kindercardioloog uit het LUMC heeft onlangs een kinderhart uitgeprint in 3D en kon daarmee een aangeboren hartafwijking beter bestuderen. Ik denk dat operaties veel vaker op die manier voorbereid gaan worden.’

Populair

Dat het specialisme populair is, blijkt wel uit de hoeveelheid brieven die er jaarlijks binnenkomen voor een opleidingsplek. Ibtihal: ‘Het aantal plekken is echter beperkt. Veel basisartsen doen daarom eerst promotieonderzoek voor ze solliciteren. Dat vergroot je kansen wel.’ Studenten die het vak overwegen, moeten overigens rekening houden met onregelmatige werktijden, aldus de aios. ‘Het is niet zo dat je om vijf uur ’s middags de deur achter je dichttrekt. Je maakt lange dagen en hebt daarbovenop nacht- en weekenddiensten waarbij je uit bed gebeld kunt worden.’ Is een sociaal leven nog wel haalbaar als je dit werk doet? Ibtihal lacht. ‘Je moet een beetje creatief zijn. Spontaan een lang weekend weggaan zit er niet altijd meer in, maar met een goede planning is het prima te doen.’ ●

Cardiologie in het kort

- De opleiding tot cardioloog duurt zes jaar. Een afgestudeerd cardioloog kan zich nog verder specialiseren in de volgende richtingen: interventiecardiologie, elektrofysiologie, congenitale cardiologie, de non-invasieve cardiale beeldvorming of intensivecaregeneeskunde.
- Er zijn per jaar ongeveer zestig plekken beschikbaar.
- Momenteel zijn er 1003 cardiologen in Nederland werkzaam die lid zijn van de Nederlandse Vereniging voor Cardiologie (NVVC).
- Meer weten? Kijk op de website van de KNMG: knmg.nl/beroepskeuze.

MARTIN JAN SCHALIJ is afdelingshoofd Cardiologie in het LUMC.

‘CARDIOLOGIE GAAT VEEL VERDER DAN HARTINFARCTEN’

Wat is het kenmerkende van dit specialisme?

‘Cardiologie is een breed vak: het gaat van preventieve zorg tot acuut ingrijpen, en van jonge mensen met aangeboren afwijkingen tot ouderen met een lekkende hartklep. Hoewel je een behoorlijk aantal jongeren ziet, heb je ook veel te maken met een patiëntenpopulatie van 65 jaar en ouder. Daarnaast besteden we in de opleiding steeds meer aandacht aan specifieke klachten. Zo hebben vrouwen vaak een ander klachtenpatroon dan mannen, en lopen zij het risico dat afwijkingen worden gemist. Maar ook de Hindoestaanse gemeenschap loopt meer risico op hart- en vaatziekten. Verder kan de huidige generatie assistenten kiezen voor een superspecialisme na hun opleiding. Sommige assistenten willen de hele dag bezig zijn met het openen van bloedvaten, andere zien hun toekomst in de preventie. Dat superspecialisme is overigens niet verplicht: veel aiossen worden in eerste instantie algemeen cardioloog. Je kunt wat dat betreft alle kanten op.’

Klopt het beeld dat studenten hebben van dit specialisme?

‘Studenten denken vaak dat je als cardioloog alleen maar hartinfarcten ziet, maar van de zesduizend opnames per jaar gaat het in slechts vierhonderd gevallen om een infarct. Dat acute beeld wordt versterkt door die televisieseries waarin artsen continu staan te masseren. We zien echter ook mensen met aangeboren of chronische hartafwijkingen en helpen – bijvoorbeeld – benauwde patiënten op de polikliniek. In werkelijkheid gaat de cardiologie dus veel verder.’

Hoe ziet de dag van een arts in opleiding tot cardioloog eruit?

‘Vaak begin je met een spreekuur, doe je lichamelijk onderzoek en beslis je of er vervolgonderzoek moet worden gedaan. Maar er zijn ook dagen dat je op zaal zit, op de hartbewaking werkt of een algemene dienst hebt – om zo het hele cardiologiepalet onder de knie te houden. Tot slot heb je onregelmatigheidsdiensten en kun je bij acute situaties worden ingezet.’

Wat zijn belangrijke competenties en vaardigheden?

‘Zeker in de acute cardiologie moet je beslissingen durven nemen, dus besluitvaardigheid is een belangrijke eigenschap. En ja, soms pakt dat verkeerd uit. Een verkeerde keuze is echter altijd nog beter dan geen keuze: het belangrijkste is immers dat je erover hebt nagedacht en er vervolgens lering uit trekt. Ga je meer de preventieve kant op, dan is communicatie van groot belang. Het is goed om op het niveau van de patiënt te communiceren, zonder al te veel medische termen. Zo maak je de kloof tussen arts en patiënt kleiner – en daar wordt het resultaat alleen maar beter van.’ *knmg*